

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3 vid den fristående skolan Anneroskolan, Sollentuna kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om den fristående skolan Anneroskolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3 under november 2011-mars 2012. Granskningen vid den fristående skolan Anneroskolan i Sollentuna kommun ingår i detta projekt.

Anneroskolan besöktes den 8-9 november 2011. Ansvariga inspektörer har undervisningsråd Åsa Rehnberg och utredare Åsa Strand varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen genomförs i totalt 31 kommunala skolor och 4 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Anneroskolan

Skolverket godkände I Ur och Skur skolan Grodan, som numera heter Anneroskolan, som en fristående grundskola för årskurserna 1- 3 genom beslut (dnr 97:697) den 18 december 1997. Den 30 november 1999 fick huvudmannen Skolverkets godkännande av och rätt till bidrag för förskoleklass vid skolan (dnr 99:1956). Den 4 juni 2003 godkände Skolverket och gav rätt till bidrag i beslut (dnr 43 - 2003:871) för årskurs 4 vid skolan.

Huvudman för skolan är I Ur och Skur Föreningen Grodan, ekonomisk förening med organisationsnummer 716421-7635.

Verksamheten vid Anneroskolan startade läsåret 1998/1999 och omfattar vid Skolinspektionens besök en förskoleklass och en åldersblandad klass för årskurserna 1-3. Skolan har således inga elever i årskurs 4 och rektorn uppger att

skolan endast haft detta under läsåret 2003/2004. Vidare uppger rektorn att skolan inte planerar att erbjuda utbildning i årskurs 4 inom överskådlig tid.

Skolan leds av en rektor som tillika är förskolechef för den förskola som ingår i verksamheten. Personalen är organiserad i ett arbetslag; förskoleklass – årskurs 1-3. Laget består av en förskollärare samt en klasslärare och två lärare som arbetar deltid i klassen. Klassläraren har huvudansvaret för undervisningen i samtliga ämnen med undantag för musik, slöjd och delar av undervisningen i samhällsorienterande ämnen. Lärarna planerar delar av undervisningen tillsammans och de möts i gemensamma möten en gång i veckan, i så kallade lagmöten. Därutöver möts personalen en gång i månaden i det skolan kallar pedagogiska möten.

Samtliga lärare tjänstgör även i skolans fritidshem.

Anneroskolan	Antal elever
Förskoleklass	12
Grundsärskola	0
Grundskola	27
Totalt antal elever:	39
Antal elever i årskurs 1-3	27
Antal elever i årskurs 3	8

Resultat

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanerna.

Av intervju och samtal med rektor och läraren framgår att skolan inte har haft något systematiskt arbete när det gäller mål, dokumentation och bedömning av elevernas kunskaper utifrån de tidigare kursplanerna. Rektor och lärare vid Anneroskolan har däremot deltagit i Skolverkets implementeringsinsatser när det gäller den nya skollagen och den nya läroplanen för grundskolan, Lgr 11. Det har varit en utgångspunkt i skolans nyligen påbörjade utvecklingsarbete. En annan viktig faktor i detta utvecklingsarbete har resultatet från externa observationer varit. Observationerna har genomförts i skolan utifrån den metod för kvalitetsarbete som Sollentuna kommun använder sig av i samarbete med några andra kommuner. Enligt rektorn har skolan då bland annat fått "nedslag på" att det har varit oklart för eleverna vilka målen är, vad de ska kunna i olika ämnen och vilka ämnen de har undervisning i. Detta tangerar även det resultat som framkom vid Skolverkets utbildningsinspektion 2008.

Mot bakgrund av ovanstående har Anneroskolan under höstterminen 2011 påbörjat ett arbete med att bygga upp en modell för hur skolan ska synliggöra för eleverna vilka kunskapskraven är i de olika ämnena med utgångspunkt i kursplanerna i Lgr 11. Det är en konkretisering av kursplanerna som även är tänkt att användas för att tydliggöra vad eleverna kan i de olika ämnena. Konkretiseringarna bygger på rubrikerna i det centrala innehållet och kunskapskraven. De har även kompletterats med illustrationer. Arbetet har i huvudsak varit fokuserat på följande ämnen: svenska, matematik, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen och idrott. Eftersom utvecklingsarbetet är alldeles nytt har det inte fått något större genomslag i praktiken ännu.

Av intervju med rektorn och läraren framkommer att rektorn skapar förutsättningar för lärarna på skolan att utbyta erfarenheter, genom att de planerar delar av undervisningen tillsammans. Det sker vid de så kallade lagmötena och vid andra kortare tillfällen under arbetsveckan. Lärarna dokumenterar vanligen inte sin planering utan den finns oftast "i huvudet" hos den enskilde läraren. Den intervjuade läraren ger dock flera exempel på att alla delar i kursplanerna är utgångspunkten för planeringen av undervisningen. Även om lärarna vanligen planerar undervisningen utifrån kursplanerna så har rektorn inte säkerställt att det finns rutiner och former för att all undervisning planeras utifrån kursplanerna.

Anneroskolan saknar gemensamma former för hur elevernas kunskaper ska bedömas och dokumenteras. Skolan har dock nyligen utformat det man kallar "Rutiner för att kolla upp och följa upp elevernas kunskapsnivå". Det är en beskrivning av vilka olika diagnoser, tester och andra former av bedömningsstöd som används i svenska och matematik. Skolan använder exempelvis Skolverkets bedömningsstöd "Diamant" i matematik och i svenska följs elevernas

kunskaper upp bland annat med stöd av olika läsutvecklingsscheman. De nationella ämnesproven ingår också i beskrivningen.

Skolans tanke med det påbörjade utvecklingsarbetet är att det även ska bidra till förbättringar och en ökad tydlighet när det gäller bedömning och dokumentation av elevernas kunskaper. För att belysa detta får Skolinspektionen enstaka exempel på hur elevers kunskaper kommer bedömas och dokumenteras med utgångspunkt ifrån kursplanernas kunskapskrav, främst i svenska och matematik. Lärarna har för ändamålet utformat dokumentmallar som ska användas som underlag till elevernas skriftliga omdömen i alla ämnen. Skolinspektionen noterar dock att mallarna inte tar sin utgångspunkt i kursplanernas kunskapskrav i alla ämnen. Det görs endast i svenska och matematik medan det varierar i stor utsträckning i övriga ämnen. Se vidare under avsnitt 1.4

Rektorn har inte arbetat tillräckligt systematiskt för att lärarna på skolan ska använda ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen av elevernas kunskaper. Det framgår exempelvis av de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av från föregående läsår. Där finns flera exempel på ett värderande språk med uttryck som *"helt outstanding bland alla i klassen på att tala"* och *"... en härlig pojke som sprider mycket glädje"*. Rektorn bekräftar att språkbruket är ett utvecklingsområde och uttrycker att skolan nyligen påbörjat diskussioner kring detta och att det är en viktig del i det kommande kvalitetsarbetet. Vid tiden för Skolinspektionens besök finns inte några individuella utvecklingsplaner som är upprättade under innevarande hösttermin. Läraren och rektorn uppger att dessa ska upprättas under senare delen av terminen i samband med utvecklingssamtalen. Skolinspektionen har dock tagit del av några aktuella utkast till skriftliga omdömen och kan utifrån dessa konstatera att språkbruket är mer gemensamt och sakligt i jämförelse med de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen från föregående läsår. Intervjuer med läraren bekräftar även ambitionen av att använda ett sakligt och icke-värderande språkbruk.

Av intervju med läraren och rektorn framgår sammanfattningsvis att skolan saknar gemensamma rutiner och former för vad, hur och när lärarna ska dokumentera elevernas kunskaper i den fortlöpande undervisningen.

Intervjuerna visar vidare att rektorn lagt ett stort ansvar på enskilda lärare att driva utvecklingsarbetet när det gäller såväl arbetet med att konkretisera kursplanerna i planering av undervisningen som bedömning och dokumentation av elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav. Det medför att rektorn inte fullt ut är förtrogen med om dessa delar i skolarbetet verkligen har sin utgångspunkt i kursplanerna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ta ansvar för att utveckla gemensamma rutiner och former för att lärarna ska bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav i alla ämnen. Rektorn har dock initierat ett utvecklingsarbete när det gäller detta. Skolinspektionen förutsätter att skolan fortsätter sitt påbörjade arbete med kursplanerna och att det resulterar i planeringar i alla ämnen i förhållande till kursplanerna samt fortlöpande bedömningar och dokumentation av elevernas kunskaper. Även om läraren uppger att undervisningen planeras utifrån kursplanerna behöver rektorn säkerställa att de sker i praktiken i alla ämnen.

Rektorn behöver även skapa förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen.

Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn skapar förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten.

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektor tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Intervjuer med rektorn och läraren visar att skolan inte har utvecklat arbetsformer där lärarna tillsammans jämför och analyserar skolans kunskapsresultat och hur de förhåller sig till de nationella proven och eventuellt annat bedömningsstöd.

De sammanställningar som finns är resultat från de nationella ämnesproven i matematik och svenska för årskurs 3, i övrigt saknas skolövergripande sammanställningar över kunskapsresultat. Resultaten från de nationella ämnesproven diskuteras på individnivå liksom resultaten från olika tester och diagnoser i svenska och matematik. Läraren och rektorn uttrycker att det är lättare att göra kunskapsbedömningar i matematik och svenska jämfört med andra ämnen eftersom "*det finns mer verktyg*" som stöd för bedömningar i dessa ämnen. Det kan, enligt rektorn, vara ett skäl till varför det inte finns samlade resultat i alla ämnen. En ytterligare förklaring till detta är, enligt rektorn, att skolan i det skolgemensamma arbetet främst har fokuserat på värdegrundsuppdraget och

inte på kunskapsuppdraget. Skolans fokus på värdegrundsuppdraget bekräftas även i intervjuer med föräldrar och läraren.

Anneroskolan har således inte utvecklat system för att inhämta, analysera och använda övergripande kunskapsresultat i kvalitetsarbetet. Rektorn har dock identifierat att skolan behöver arbeta med dessa frågor. Ett exempel på att detta arbete har påbörjats är skolans satsningar på tidigare nämnda konkretiseringar av kursplanerna, se avsnitt 1.1.

Anneroskolan har nyligen påbörjat ett arbete för att utveckla former för bedömning och dokumentation av elevers kunskaper och därför har rektorn och lärarna hittills inte systematiskt följt upp och utvärderat rutiner och former för bedömning och dokumentation.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning i alla ämnen utifrån kursplanernas kunskapskrav. I det ingår att säkerställa att det finns skolövergripande kunskapsresultat i de ämnen som eleverna har undervisning i. Utifrån detta behöver rektorn skapa förutsättningar för att lärarna tillsammans jämför och analyserar resultaten i alla ämnen samt jämför hur de förhåller sig till resultaten i de nationella ämnesproven och annat bedömningsstöd som används. Vidare behöver rektorn tillsammans med lärarna, utveckla former för att följa upp och utvärdera skolans rutiner och former för bedömning och dokumentation så att de blir en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

I intervjuer och samtal med läraren framkommer att planeringen av undervisningen överlag utgår från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav. Läraren uttrycker till exempel *"jag går ofta tillbaka till kursplanerna och läser de olika delarna. Jag går tillbaka till syftestexterna"*. Ett exempel på en planering i ämnet svenska som Skolinspektionen tagit del av visar att några delar av ämnets kunskapskrav är utgångspunkten för planeringen av ett temaområde kring läsning. I planeringen står *"mål i kursplanen i svenska att arbeta med under dessa*

veckor” (Skolinspektionen noterar i detta sammanhang att skolan fortfarande använder sig av det språkbruk som finns i 2008 års kursplaner, nämligen *Mål* i kursplanen, trots att det är aktuella *kunskapskrav* som är uttryckta i planeringen). Av planeringen framgår vidare att läraren har konkretiserat delar av det centrala innehållet under rubriken *”Vad vi gör för att arbeta mot målen?”*

Skolinspektionen uppfattar att kursplanerna används aktivt av läraren och är levande dokument i skolvardagen. I lärarintervjun framträder dock en bild av att det inte är vanligt att läraren dokumenterar sin planering i någon nämnvärd utsträckning, utan planeringen finns mest *”i huvudet”* hos läraren. Den planering som eventuellt dokumenteras handlar i praktiken om vad eleverna ska eller har arbetat med, vilket exempelvis kan framgå av veckobrev till föräldrar. Där kan det till exempel stå *”i måndags hade vi utematte och laborerade denna vecka med ’Volym’ - vi utforskade deciliter och liter och hur mycket olika kärl rymmer”*.

Vidare framkommer i lärarintervjun att det är ovanligt att läraren planerar för hur eleverna ska visa sina kunskaper, vad i kunskapskraven som ska bedömas och när bedömningen ska ske. Visserligen nämner lärare flera exempel på bedömningar av elevernas kunskaper i den fortlöpande undervisningen, men det är inte planerat för att bedömningen ska vara en systematiskt integrerad del i undervisningen, för att på så vis följa och stödja elevernas kunskapsutveckling. Den bedömning som sker blir därför av mer sporadisk karaktär även om det också framkommer mer systematiska exempel. Ett exempel där läraren planerat för hur eleverna ska visa sina kunskaper och när bedömningen ska ske gäller en idrottslektion som beskrivs i ett veckobrev: *”denna gång hade vi grovmotorik-bana där barnen fick träna bl.a. att gå skottkärra, hoppa jämfota, göra kullerbytta och pricka med ärtpåsar. Det var ett bra tillfälle!.../ att uppmärksamma och se vad varje barn behöver jobba med vad gäller motoriken”*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna vid planering av undervisningen utgår från de olika delarna i kursplanerna.

Lärarna behöver vid planering av undervisningen identifiera *hur* eleverna ska visa sina kunskaper, *vad* i kunskapskraven som ska bedömas och *när* bedömningen ska ske.

Vidare behöver lärarna planera så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete, för att synliggöra lärandet för eleverna.

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Elevernas förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla och på vilka grunder bedömningen sker

Rektorn har identifierat vikten av att tydliggöra för eleverna vad de ska kunna i olika ämnen som ett centralt utvecklingsområde för skolan, vilket nämnts i avsnitt 1.1 och 1.2. Det bekräftas även av läraren som av den anledningen nyligen har påbörjat ett arbete med att konkretisera kursplanerna och även att dokumentera elevernas kunskapsutveckling fortlöpande. Läraren menar också att de *"pratar med eleverna hela tiden om vad vi gör och varför och vad vi ska kunna"*.

Elever uttrycker i samtal och intervjuer att de brukar få reda på vad de ska kunna i främst matematik och svenska. Läraren säger vad de ska lära sig och eleverna ger även exempel på att läraren visat bilder med olika *"bubblor"* där det står vad man ska kunna i svenska och matematik. (*"Bubblorna"* är konkretiseringar utifrån kunskapskraven i kursplanerna och är kategoriserade under rubriker plockade från det centrala innehållet. Se 1.1) Några elever har även prövat att göra färgmarkeringar i *"bubblorna"* för att på så vis själva försöka bedöma vad de kan. Eleverna menar också att de på utvecklingssamtalen har satt upp mål för vad de ska kunna; *"vad jag behöver träna mer på"*. Målen är dock inte levande i undervisningen eftersom eleverna inte kan ge exempel på konkreta mål eller hur de arbetar mot dem. De ger snarare exempel på motsatsen - *"sen blir det inte så mycket av det man bestämmer på utvecklingssamtalen"*. I intervjun med vårdnadshavare framkommer liknande uppfattningar, nämligen att det kan variera huruvida det som står i den individuella utvecklingsplanen används i undervisningen. Rektorn och läraren menar dock att det pågående utvecklingsarbetet bidrar till tydliga förbättringar i dessa avseenden. Arbetet med att konkretisera kunskapskraven för eleverna bidrar, enligt rektorn, till att det som skrivs i de individuella utvecklingsplanerna även kommer märkas i undervisningen. Även om Skolinspektionen uppfattar att skolan har dessa avsikter så har de, vid tiden för Skolinspektionens besök, ännu inte satt tydliga spår i undervisning.

Trots att flera elever inte känner till vad de ska kunna i olika ämnen uppfattar Skolinspektionen att skolans nyligen påbörjade utvecklingsarbete, att tydliggöra kunskapskraven för eleverna, har börjat slå rot i undervisningen.

Granskningen visar vidare att det är oklart för många elever hur de får reda på vad de lärt sig, utan det handlar mer om *"Nu kan du lite mer. Nu kan du det här. Där sitter den!"*. I enstaka exempel beskriver elever lärarens tips som ett sätt att få reda vad de lärt sig; *"jag kan få ett tips och när jag kan använda till exempel likhetstecknet – då vet jag att jag kan"*. Sammanfattningsvis känner eleverna i varierande grad till vilka kunskaper de ska utveckla och på vilka grunder de bedöms.

Dokumentation

Av intervju med läraren och av dokumentstudier framkommer att lärarna på skolan använder varierade former för att fortlöpande följa upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Dels används olika former av diagnoser, främst i svenska och matematik, och dels görs fortlöpande observationer. Läraren kan till exempel genom samtal med elever kring ett matematikproblem *"fånga vad eleven kan och inte kan, sedan skriver jag ner vad de gör och kan"*.

Läraren har skapat dokumentmallar i svenska och matematik där iakttagelserna dokumenteras fortlöpande. Det finns sådana dokument för varje elev i ämnena svenska och matematik och det tar sin utgångspunkt i kunskapskraven i dessa ämnen. Dokumenten utgör underlag till de skriftliga omdömena som ska upprättas för alla elever. I alla övriga ämnen följs däremot inte elevernas kunskapsutveckling upp lika systematiskt i förhållande till kunskapskraven. Det framgår bland annat av de utkast till skriftliga omdömen som håller på att upprättas för eleverna. Dokumenten har en annan utformning jämfört med dem i svenska och matematik. Där ska läraren enbart sätta kryss under rubrikerna *"Riskerar att ej nå kunskapskraven för år 3 eller år 6"* alternativt *"Beräknas nå kunskapskraven för år 3 eller 6"*. Mallen är därför inte ett stöd för att göra fortlöpande bedömningar. Dessutom har formuleringarna, under det som benämns *"Kunskapskrav"*, ett stort fokus på vad eleverna har arbetat med, vad de tycker om och om de är intresserade av ämnet i fråga. Det handlar därmed inte om vad eleverna kan i förhållande till kunskapskraven.

I lärarintervjun bekräftas att uppföljning och dokumentation i huvudsak har fokus på ämnena svenska och matematik; *"vi i lärarlaget måste bestämma hur vi ska dokumentera i SO och NO"*. Det finns flera förklaringar till varför det är en stor variation i hur elevernas kunskapsutveckling följs upp i olika ämnen. Ett skäl är att skolans utvecklingsarbete i dessa frågor ligger i sin linda, det har med andra ord nyligen påbörjats. Ett annat skäl är att läraren och rektorn menar att det kan vara svårare att följa upp och bedöma elevers kunskapsutveckling i ämnen där läraren inte har utbildning. Exempel på när det är svårare framkommer i lärarintervjun: *"i musik till exempel finns ingen individuell bedömning och återkoppling utan handlar mer hur det går för gruppen"*.

Återkoppling

Granskningen visar också att det varierar huruvida läraren på ett systematiskt sätt ger eleverna en framtidsytande återkoppling kring vad de behöver utveckla och hur detta kan ske. De exempel på återkoppling som inspektörerna tagit del av handlar om att läraren eftersträvar samtal med eleverna *"kring vad de ska göra och hur"*. Ambitionen är då att eleverna ska få tillgång till tankestrategier som är användbara i flera sammanhang och alltså inte är knutna till enbart en specifik uppgift; *"jag vill inte ge dem svaret utan låta dem tänka själva"*. Eleverna uppmuntras då att stanna upp och reflektera över vad de arbetar med för att synliggöra lärandet. Exempel på sådan återkoppling är *"Läs igenom det själva! Se var punkt ska vara! Läs igenom och lyssna hur det låter!"* och *"Bra, nu visar du att du förstår genom att ha visat fyra lösningar!"*

I samtal med elever bekräftas bilden av att läraren inte ger svaret utan de får istället konkreta tips kring hur de kan tänka. Eleverna menar att det är så när de exempelvis ska rätta fel i sina matematikböcker; *"vad händer om du börjar med den stora siffran först?"* Eleverna ger även exempel på hur de uppmuntras att redovisa olika lösningar på ett matteproblem. Då kan läraren säga *"Har någon annan tänkt eller löst uppgiften på ett annat sätt?"*. I svenska kan läraren säga *"Den här meningen är lite kort, kan du utveckla den så att jag förstår vad du menar. Vad hände här? Vad hände med grodan sedan? Gjorde den sig illa? Hur ser den ut? Är den bara grön?"*. Samtidigt uttrycker elever att det ibland kan vara svårt att veta vad läraren egentligen menar när något exempelvis uppges vara bra. Det finns även uppfattningar om att läraren inte ger återkoppling under arbets gång; *"Läraren kommer inte till mig"*, *"Man får veta när man är klar – då rättar läraren stavningen"*, *"Man bara gör – hon kollar inte"*.

När det gäller lärarnas skriftliga återkoppling i elevernas arbetsböcker och andra uppgifter så finns få exempel från innevarande termin. Det beror på att nuvarande lärare valt dialog med eleverna som huvudsaklig metod för att ge återkoppling. Det finns däremot exempel på skriftlig återkoppling från tidigare läraren; *"Det var så kul att få se din apa och lyssna på när du berättar"*, *"Oh, det är min älsklingsblomma, höstanemon, jag har den på landet"* och *"Jättebra jobbat!"*. Eleverna menar att de egentligen inte vet vad som var bra i dessa uppgifter eller hur de kan göra dem bättre.

Av ovanstående framgår att det varierar huruvida lärarna följer upp, dokumenterar och bedömer elevernas kunskapsutveckling systematiskt i alla ämnen. I matematik och svenska samlar läraren in allsidiga underlag som speglar de olika kunskapsformer som finns i kursplanernas kunskapskrav. Lärarna använder bland annat de nationella ämnesproven, Skolverkets Diamant och andra former av bedömningsstöd. När det gäller övriga ämnen så dokumente-

ras inte bedömningsunderlaget utan läraren försöker minnas och har bedömningen i huvudet. Bedömningen har inte heller lika tydlig koppling till kunskapskraven i kursplanerna. Vidare är bedömningen inte systematiskt planerad utan sker mer sporadiskt även om ambitionen är att göra det fortlöpande.

Den återkoppling som ges till eleverna är både på processnivå, på uppgiftsnivå och personlig nivå. Återkopplingen som sker på processnivå sker genom att synliggöra olika tankestrategier för eleverna, att visa olika lösningar på en fråga. Medan den på uppgiftsnivå handlar mer om att peka på rätt och fel i uppgifter och används inte för att stödja eleverna att prestera bättre nästa gång de stöter på likartade uppgifter. Återkopplingen på personlig nivå har ingen koppling till varken själva uppgiften eller hur arbetet har genomförts och ger ingen vägledning för hur eleven kan utvecklas vidare; jämför exemplet med höstanemonen från föregående lärare. I och med att återkopplingen inte är systematiskt framåtsyftande blir det därmed inte alltid tydligt för eleverna vad som ska utvecklas för att de ska komma längre i lärandet.

Individuella utvecklingsplaner

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av upprättades föregående läsår. Av dessa framgår i omdömet en viss koppling till kursplanerna i svenska och matematik. Däremot är det en liten eller ringa koppling till kursplanerna i övriga ämnen. Eleverna har inte heller alltid fått skriftliga omdömen i alla ämnen som de har undervisning i. Det är även påtagligt många värderande uttryck i de skriftliga omdömena, vilket nämnts under avsnitt 1.1. När det gäller den framåtsyftande delen i den individuella utvecklingsplanen finns det ingen tydlig koppling till det skriftliga omdömet kring hur och vad som ska göras för att eleverna ska utvecklas vidare inom ramen för kursplanerna. Vidare har skolan använt begrepp som "Studieomdöme" och "Utvecklingsplan" istället för Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Korrekta benämningar finns inte heller för alla ämnen som eleverna har undervisning i. Exempelvis används begreppet "Kreativt skapande" för ämnena bild och slöjd. Det varierar således huruvida lärarna följer upp och ger eleverna systematisk återkoppling på deras kunskapsutveckling i alla ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna använder de nationella ämnesproven som ett stöd för att bedöma elevernas kunskaper.

Lärarna behöver i större utsträckning ge eleverna förståelse för vilka kunskaper de ska utveckla i alla ämnen och tydliggöra på vilka grunder de bedöms.

Vidare behöver lärarna följa elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och ge eleverna kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad de behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra deras lärande.

Lärarna behöver bedöma elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använda aktuella bedömningsunderlag för att upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

Lärarna behöver analysera de kunskaper eleven har visat, göra helhetsbedömningar av dessa och jämföra med kursplanernas kunskapskrav i alla ämnen.

Lärarna behöver utveckla ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i alla ämnen i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Av intervju och samtal med läraren framkommer att skolans lärare utvärderar undervisningen genom att prata med varandra och återkoppla till varandra hur undervisningen har gått, exempelvis *"detta funkade inte för att eleverna inte tyckte att det var kul"*. Samtalen handlar även om hur vissa elever kan behöva arbeta vidare *"för att klara målen"*. Det framkommer dock inga exempel på att en utvärdering av undervisningen lett till att man ändrat något i syfte att ge eleverna förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Eftersom skolan nyligen påbörjat arbetet med att utveckla bedömnings- och dokumentationsformer så har lärarna inte utvärderat om arbetet är ändamålsenligt. Skolinspektionen kan dock notera att det bland lärarna finns en kontinuerlig reflektion kring de aktuella verktyg som håller på att utarbetas.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver identifiera och analysera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen i alla ämnen samt i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen.

Lärarna behöver utvärdera och säkerställa att de bedömnings- och dokumentationsformer som används och kommer att utarbetas är praktiska och ändamålsenliga.

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Av intervjun med läraren, vårdnadshavare och dokumentation framkommer att vårdnadshavarna får fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling, men inte i alla ämnen. Vårdnadshavarna är överlag nöjda med utvecklingssamtalen samtidigt som de ger en varierad bild av i vilka ämnen de egentligen får information om sina barns kunskapsutveckling. Det är ingen tvekan om att de får information i ämnena matematik och svenska medan det tycks vara lite olika när det gäller andra ämnen; *"det är nog inte så klart vad eleverna kan i de andra ämnena"*. Vårdnadshavarna uttrycker vidare att det vid utvecklingssamtalen har varit ett tydligt fokus på elevernas samarbetsförmåga, trivsel, trygghet och andra värdegrundsfrågor. Samtalen förbereds vanligen med hjälp av ett antal frågor som elever och föräldrar ska fylla i. Vårdnadshavarna menar vidare att även om de inte får information om hur de går för deras barn i alla ämnen så får de ofta information om vad de arbetar med i ämnena. Den informationen ges till exempel i de så kallade veckobreven.

De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av från föregående läsår bekräftar bilden av att vårdnadshavarna inte alltid får information om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna inte ger vårdnadshavarna fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i förhållande till kursplanernas kunskapskrav.

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

I intervjuer och samtal med elever framkommer att de får visa sina kunskaper på flera olika sätt; till exempel skriva, diskutera, dramatisera, presentera muntligt och rita. Läraren bekräftar elevernas bild och poängterar vikten av att låta eleverna visa sina kunskaper på olika sätt, exempelvis "*prata matte, rita matte och problemlösning*". Läraren eftersträvar således att använda olika underlag för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Det är dock mest väl utvecklat i svenska och matematik även om det framkommer några goda exempel i naturorienterande ämnen samt i idrott och hälsa.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna eftersträvar att använda ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskapsutveckling genom att ge eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt.

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Såväl läraren som vårdnadshavare uppger vid intervjuer att vårdnadshavarna får information om kunskapskraven i alla ämnen som eleverna får undervisning i. Vårdnadshavarna uttrycker att de har fått information om den nya läroplanen med kursplaner vid läsårets första föräldramöte. Dessutom har papper med information delats ut och föräldrarna kan även finna länkar på skolans intranät om de vill läsa mer och sätta sig in ytterligare i den nya läroplanen. De hänvisar även till att läraren informerar "*i små portioner*" i veckobreven om hur det konkreta skolarbetet är kopplat till kursplanerna. Läraren bekräftar att sko-

lan har informerat om den nya skollagen och läroplanen på föräldramötet och att det även görs kontinuerligt på olika vis genom veckobreven.

De vårdnadshavare som Skolinspektionen talar med uttrycker ett stort förtroende för skolan och lärarna och *"att de gör det de ska och vad de kan"*. Mot bakgrund av att vårdnadshavarna samtidigt uttrycker att det inte har fått information om hur det går för deras barn i alla ämnen samt att skolan nyligen påbörjat ett viktigt utvecklingsarbete med att tydliggöra kunskapskraven för eleverna drar Skolinspektionen slutsatsen att lärarna även behöver tydliggöra kunskapskraven i alla ämnen för föräldrarna. Hitintills har tyngdpunkten i informationen legat på ämnena svenska och matematik, vilket även märks i de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver ge vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleverna får undervisning i.

Syfte och frågeställningar

Forskning och utvärderingar visar att många lärare upplever en osäkerhet kring hur elevernas kunskaper ska bedömas i de tidigare skolorna. Lärarna menar också att skolorna saknar ett gemensamt förhållningssätt och rutiner för dokumentation när det gäller att följa och bedöma elevers kunskapsutveckling. Lärarnas osäkerhet kan leda till att bedömningar och individuella utvecklingsplaner saknar koppling till kunskapskraven i de nationella kursplanerna.

Forskning visar att bedömning kan vara ett verktyg för att löpande stödja elevernas lärande och utveckling. Det handlar om att eleverna får möjlighet att fortlöpande visa de kunskaper som framgår av kunskapskraven i kursplanerna och att de förstår vilka grunder de bedöms utifrån, var de befinner sig i förhållande till kunskapskraven och hur de kan göra för att ytterligare utveckla sina kunskaper.

Syftet med projektet är att undersöka om de bedömningsunderlag lärarna använder och de bedömningar lärarna gör är relaterade till kunskapskraven i de nationella kursplanerna och i övrigt sker i enlighet med styrdokumentet. Detta mot bakgrund av att en ny läroplan för grundskolan, Lgr 11, införs under 2011. Granskningen syftar dessutom till att hitta goda exempel på hur lärare arbetar med bedömning för att främja lärande som en integrerad del i lärandeprocessen tillsammans med eleven.

De centrala frågeställningarna är:

- Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?
- Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår av kursplanernas kunskapskrav?

Metod och material

Granskningen inleds genom att inspektörerna innan skolbesöket tar del av olika dokument och gör en dokumentanalys. Rektorn har exempelvis svarat på en verksamhetsredogörelse och skickat in olika dokument skolan har i arbetet kring bedömning till inspektörerna inför skolbesöket.

Varje skolbesök består av intervju med rektor, lärare (både i grupp 6-8 lärare i åk 1-3 och djupintervju med två lärare i åk 3), elever i åk 3 (i grupp ca 6 elever) och vårdnadshavare i åk 3 (i grupp 6-8 stycken). I de fall då den besökta skolan består av ett fåtal lärare och elever kan sammansättningen vid intervjuerna komma att anpassas till detta. Besöket avslutas med en återkoppling till rektor kring inspektörernas preliminära bedömningar.

Anneroskolan	Antal
Intervjuade elever	5
Intervjuade lärare	1
Intervjuade vårdnadshavare	3

Författnings- och forskningsstöd i Skolinspektionens kvalitetsgranskning Kunskapsbedömning i grundskolan årskurs 1-3

Författningar

Lagar

- Skollagen (2010:800)

Förordningar

- Skolförordning (SFS 2011:185)
- Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Skolverkets föreskrifter

- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen

Skolverkets allmänna råd

- Skolverkets allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16) (AR IUP)
- Skolverkets allmänna råd, Planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan (SKOLFS 2011:149) (AR Planering)

Forskningsstöd

- Skolverkets stödmaterial: Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter
- Skolverkets kunskapsöversikt: Kunskapsbedömning – Vad, hur och varför?

1. Gör läraren fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas kunskapskrav?

1.1 Rektor tar ansvar för att lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav

Här undersöks om rektorn tar ansvar för och skapar förutsättningar för lärarnas gemensamma arbete med kunskapsbedömningar utifrån kursplanernas kunskapskrav.

Inom detta område granskas följande:

- Rektor tar ansvar för att tillsammans med lärarna utveckla gemensamma rutiner och former för att planera undervisningen och för att bedöma och dokumentera elevernas kunskaper utifrån kursplanernas kunskapskrav (2 kap. 9 § och 4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8, AR IUP, AR Planering).
- Rektorn skapar förutsättningar för att lärarna använder ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen (AR IUP).
- Rektorn skapar förutsättningar för en likvärdig bedömning inom skolenheten (1 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.8, AR Planering).

Författningsstöd

1 kap. 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskolenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

/.../ Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet/.../.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11 punkt 2.8

2.8 REKTORNS ANSVAR

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling
- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen

Elevers lärare bör

- informera elev och vårdnadshavare om vilka kunskaper och kunskapskvaliteter som ska bedömas

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Planering

Rektorn bör

- organisera verksamheten så att lärarna ges förutsättningar att planera undervisningen
- utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna

Kunskapsbedömning

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper

Dokumentation

Lärare bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger en grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare

1.2 Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete kring kunskapsbedömning

Här undersöks om rektorn ser till att det finns ett kvalitetsarbete kring kunskapsbedömningar på skolan genom att följa upp och utvärdera detta arbete samt huruvida resultaten av det används. Vidare handlar bedömningspunkten om rektorn tillsammans med lärarna analyserar skolans kunskapsresultat och resultaten på de nationella proven.

Inom detta område granskas följande:

- Rektorn använder skolans kunskapsresultat i kvalitetsarbetet genom att skapa förutsättningar för att lärarna tillsammans jämför och analyserar skolans kunskapsresultat och hur de förhåller sig till resultaten från de nationella proven och eventuellt annat bedömningsstöd (*AR Planering*).
- Rektorn följer tillsammans med lärarna upp och utvärderar de rutiner och former för bedömning och dokumentation som används så att de är ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete (4 kap. 4- 6 §§ skollagen, *AR Planering*).

Författningsstöd

4 kap. 4-6 § skollagen

Enhetsnivå

4 § Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet

5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dokumentation

6 § Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- tillsammans på skolenheten regelbundet analysera och diskutera hur olika elevprestationer bedöms i förhållande till kunskapskraven
- som stöd för bedömningen av elevernas kunskaper jämföra resultaten på de nationella ämnesproven med den egna dokumentationen och analysera skillnader och likheter i resultaten

Rektorn bör

- stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper

Uppföljning

Rektorn bör tillsammans med lärarna systematiskt och kontinuerligt

- följa upp formerna för utvärdering och bedömning av elevernas kunskaper
- följa upp och utvärdera de rutiner och former för dokumentation som används så att de är effektiva och ändamålsenliga för ett systematiskt kvalitetsarbete.

1.3 Bedömning ingår i lärarnas planering av undervisningen

Här undersöks om lärarna vid planering av undervisningen utgår från kursplanerna samt om lärarna även planerar för hur bedömningen av eleverna ska gå till så att den blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna utgår vid planeringen av undervisningen från kursplanernas syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (*1 kap. 11 § skollagen och 9 kap. 1-2 §§ skolförordningen, AR Planering*).
- Lärarna identifierar och planerar hur eleverna ska visa sina kunskaper, vad i kunskapskraven som ska bedömas och när bedömningen ska ske (*AR Planering*).
- Lärarna planerar så att bedömningen systematiskt blir en integrerad del i undervisningen för att tillsammans med eleverna följa och stödja elevernas kunskapsutveckling i undervisningen och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete för att synliggöra lärandet för eleverna (*AR Planering*).

Författningsstöd**1 kap. 11 § skollagen**

För varje skolform och för fritidshemmet skall gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

9 kap. 1-2 §§ skolförordningen**Utbildningens innehåll och omfattning***Läroplan och kunskapskrav*

1 § För grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen (2010:800). Läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kunskapskrav.

2 § Kunskapskrav ska finnas för

- matematik, svenska och svenska som andraspråk samt gemensamt för samhällsorienterande ämnen och för naturorienterande ämnen i årskurs 3,
- samtliga ämnen utom moderna språk i årskurs 6, och
- samtliga ämnen i årskurs 9.

Kunskapskraven i årskurs 3 och 6 anger den lägsta godtagbara kunskapsnivån för en elev vid slutet av årskursen. Kunskapskraven i årskurs 9 anger den kunskapsnivå som krävs för ett visst betyg när ett ämne avslutas.

Lgr 11, 3 Kursplaner**Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan**Planering

Läraren bör vid planeringen av undervisningen

- tydliggöra vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella arbetsområdet ska inriktas mot och utifrån det avgöra hur det centrala innehållet ska kombineras och behandlas så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven
- identifiera vilka delar av kunskapskraven som bedömningen ska utgå ifrån i det aktuella arbetsområdet och avgöra hur eleverna ska få visa sina kunskaper
- skapa förutsättningar för att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling och kontinuerligt ge återkoppling på deras arbete

1.4 Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskaper samt om läraren ger framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla i förhållande till kunskapskraven och hur detta ska ske. Vidare handlar det om hur lärarens bedömning blir en integrerad del av undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom detta område granskas följande:

- Läraren ger eleven förståelse för vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla i alla ämnen och på vilka grunder de bedöms (*Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling och ger kontinuerlig och framåtsyftande återkoppling kring vad eleverna behöver utveckla och hur detta ska ske så att bedömningen blir en integrerad del i undervisningen tillsammans med eleverna för att synliggöra lärandet (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna bedömer elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i alla ämnen och använder aktuella bedömningsunderlag för att upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (*10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, 2.7*).
- Lärarna analyserar regelbundet de kunskaper eleven har visat, gör helhetsbedömningar av dessa och jämför med kursplanernas kunskapskrav (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).
- Lärarna använder resultaten från nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling (*9 kap. 20-22 §§ skolförordningen*).
- Lärarna använder ändamålsenliga rutiner och former för dokumentation som främjar elevernas kunskapsutveckling och väl återspeglar deras kunskaper i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (*AR IUP, AR Planering*).

Författningsstöd

10 kap. 13 § skollagen

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och (...)

9 kap. 20-22 §§ skolförordningen

Nationella ämnesprov

20 § Nationella ämnesprov ska användas i de ämnen och årskurser som anges i 21 § för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och, i årskurs 9, även som stöd för betygssättning.

21 § Ämnesprov ska användas i

1. matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3, 6 och 9,
2. engelska i årskurs 6 och 9, och
3. biologi, fysik eller kemi i årskurs 9.

Ämnesprov som avses i första stycket 3 ska fördelas så att varje elev ska delta i prov i endast ett ämne och att antalet provdeltagare så långt som möjligt blir lika stort för varje ämnesprov.

22 § Ämnesprov ska genomföras i slutet av årskursen. Statens skolverk får dock meddela föreskrifter om att ämnesprov i årskurs 9 får genomföras vid en annan tidpunkt.

Skolverket får meddela närmare föreskrifter om ämnesprov.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har /.../.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

/.../

Mål

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna /.../.

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../.

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Skolans lärare bör

- ha gemensamma rutiner och former för dokumentation av eleverna kunskapsutveckling

- utveckla ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Genomförande

Läraren bör i sin ledning av undervisningen

- försäkra sig om att undervisningen leder mot de mål som konkretiseras i planeringen genom att anpassa undervisningen till varje enskild elevs behov av stöd och stimulans
- se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper
- kontinuerligt ge varje elev konstruktiv återkoppling på hennes eller hans kunskapsutveckling och tydliggöra vad som behöver utvecklas vidare

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- kontinuerligt analysera de kunskaper som eleven visat utifrån vad som behandlats i undervisningen, för att kunna göra helhetsbedömningar av kunskaperna och jämföra dessa med kunskapskraven
- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och dokumentera undervisningen
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad som är syftet med undervisningen och hur den ska genomföras
- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare

1.5 Lärarna följer upp undervisningen

Här undersöks hur lärarna följer upp och utvärderar sin planering och undervisning samt bedömnings- och dokumentationsformer.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna analyserar i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna identifierar vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till läroplanen (*AR Planering*).
- Lärarna utvärderar i vilken mån bedömnings- och dokumentationsformerna som används är praktiska och ändamålsenliga (*AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg

RIKTLINJER

Läraren ska

utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Uppföljning

Läraren bör

- analysera i vilken utsträckning planeringen och genomförandet av undervisningen har gett eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen
- identifiera vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen, samt
- utvärdera i vilken mån de bedömnings- och dokumentationsformer som används är ändamålsenliga

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - genomföra, följa upp och utvärdera undervisningen

1.6 Lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskaper

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanerna.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas kunskapskrav (3 kap. 4 §, 10 kap. 12 § skollagen, Lgr 11, 2.4 och 2.7).

Författningsstöd

3 kap. 4 § skollagen

Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling.

10 kap. 12 § skollagen

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Lgr 11, 2.4 SKOLA OCH HEM

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
- hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Riktlinjer

Läraren ska

- genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevens kunskaper och som ger grund för kommunikation av bedömning och betygsättning med elever och vårdnadshavare

2. Ges eleverna möjlighet att visa de kunskaper som framgår kursplanernas kunskapskrav?

2.1 Lärarna använder ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper

Här undersöks om läraren har ett allsidigt underlag för att bedöma elevernas kunskaper och om lärarna använder olika underlag för bedömning samt om eleverna ges möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper är allsidig och olika underlag används för att analysera kunskaperna så att eleverna ges goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt (*Lgr 11, 2.7, AR Planering*).

Författningsstöd

Lgr 11, 2.7 BEDÖMNING OCH BETYG

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
- utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer

Läraren ska

/.../

- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn /.../

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Kunskapsbedömning

Läraren bör

- använda sig av ändamålsenliga bedömningsformer som ger eleverna goda möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt

2.2 Vårdnadshavares kännedom om kunskapskraven

Här undersöks om lärarna ger vårdnadshavare information om kunskapskraven i alla ämnen som eleven får undervisning i.

Inom detta område granskas följande:

- Lärarna ger vårdnadshavarna information om kunskapskraven i alla ämnen som eleverna får undervisning i (*Lgr 11,1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.4., AR IUP*).

Författningsstöd

Lgr 11, 1, Skolans värdegrund och uppdrag

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. /.../

Lgr 11, 2.4

Läraren ska

Samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling,

Allmänna råd och kommentarer, Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen

Utgångspunkter för den individuella utvecklingsplanen – bedömning och utvecklingssamtal

Elevers lärare bör

- beskriva hur de nationella målen har konkretiserats i undervisningen

Den individuella utvecklingsplanens innehåll

De skriftliga omdömena bör

- utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper i relation till de nationella målen och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera fortsatt lärande

Den framsyftande planeringen bör

- sammanfattande ange vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla.

Allmänna råd med kommentarer om planering och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan

Dokumentation

Läraren bör

- dokumentera sina planeringar och uppföljningar så att de ger stöd för att
 - kommunicera med elever och vårdnadshavare vad syftet är med undervisningen och hur den ska genomföras.